

**Σχόλια WWF Ελλάς επί του σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος
για τον χαρακτηρισμό της υδάτινης και χερσαίας περιοχής Αλυκής, Ψιλής Άμμου,
ν.Σάμου ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης και της ευρύτερης περιοχής της ως
Προστατευόμενων Φυσικών Σχηματισμών και καθορισμός χρήσεων γης, όρων και
περιορισμών δόμησης**

Μάιος 2012

Γενικά σχόλια

Η εξεταζόμενη έκταση της Αλυκής Ψιλής Άμμου Σάμου (εκτός των μεγαλύτερων μερών των περιοχών Β4 και Β5) αποτελεί ΖΕΠ και ΕΖΔ [πρβλ. και 4(Β)§1 ΚΥΑ 33318/3028/1998], τμήμα της ανήκει σε ΚΑΖ και περιλαμβάνεται σε ΖΟΕ. Η περιοχή επομένως διαθέτει ένα αξιόλογο καθεστώς προστασίας. Η θέσπιση του σχεδίου ΠΔ, που φιλοδοξεί να εξασφαλίσει αυστηρότερο καθεστώς προστασίας για τους σημαντικούς οικοτόπους και τα απαραίτητα ενδιαιτήματα για την ορνιθοπανίδα, παρέχει μια ενθαρρυντική προοπτική για τη καλύτερη διαχείριση της περιοχής. Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί ότι, μέχρι τη διατύπωση στόχων διατήρησης των τύπων οικοτόπων των ΕΖΔ σε εθνικό επίπεδο και ανά ΕΖΔ, συνεχίζουν να ισχύουν σε όλες τις ζώνες του σχεδίου ΠΔ που αποτελούν συγχρόνως και ΕΖΔ, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, και την εθνική νομοθεσία που την ενσωματώνει. Από την άποψη αυτή, ιδιαίτερη σημασία έχουν η απαγόρευση υποβάθμισης της περιοχής (ΕΖΔ) και η δέουσα εκτίμηση όλων των έργων/δραστηριοτήτων που μπορούν δυνητικά να επηρεάσουν την ΕΖΔ.

Από την εξέταση του σχεδίου ΠΔ, εντύπωση προκαλεί η εξαίρεση των ορίων του οικισμού Ψιλής Άμμου, και ο μεγάλος, για το μέγεθος της υπό εξέταση περιοχής, κατακερματισμός της περιοχής σε ζώνες προστασίας.

Η εξαίρεση του οικισμού Ψιλή Άμμου δεν αιτιολογείται επαρκώς. Πρόκειται για περιοχή ενταγμένη στην ΕΖΔ. Η δόμηση είναι ασυνεχής και περιορισμένη (σε σχέση με τα όρια). Επιπλέον, εντός των ορίων του οικισμού βρίσκονται δάση/δασικές εκτάσεις και προστατευόμενοι τύποι οικοτόπων: πρόκειται για δενδρώδεις θαμνώνες με *Juniperus phoenicea* στο ΝΔ του οικισμού, οι οποίοι ανήκουν στα προστατευτέα αντικείμενα της ΕΖΔ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το από 24.4.1985 Π.Δ δεν επιτρέπει την ένταξη εντός των ορίων οικισμού «μέρους βιοτόπου μετά του αντίστοιχου οικοσυστήματος» [ΣΤΕ 3956/1995, σκ. 8η, για την περιοχή «Άγιος Σώστης» Σύρου]. Στην αντίθετη περίπτωση, η έννομη συνέπεια είναι η «έλλειψη νομίμου ερείσματος των οικοδομικών αδειών, που χορηγούνται για την ανέγερση οικοδομής εντός των ορίων του με την αντίληψη ότι υφίσταται νόμιμη οριοθέτησή του...» [ΣΤΕ 4411/2010, σκ. 8^η]. Μέχρι την αναθεώρηση των ορίων του οικισμού και την ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού στην περιοχή, προτείνεται να περιληφθούν στο σχέδιο ΠΔ, συγκεκριμένες ρυθμίσεις, ειδικά για τα δάση/δασικές εκτάσεις και τους προστατευόμενους οικοτόπους εντός των ορίων οικισμού Ψιλής Άμμου.

Το σχέδιο ΠΔ περιλαμβάνει 8 διαφορετικές ζώνες (ζώνες Β), που χαρακτηρίζονται προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί. Δυστυχώς, το καθεστώς αυτό προστασίας είναι αποδυναμωμένο σε σχέση με τη ζώνη Α. Για παράδειγμα, η νομοθεσία επιτρέπει για τις περιοχές προστατευόμενων σχηματισμών τη χωροθέτηση ΠΟΤΑ (παρ. 7 άρθρου 5 του

N.3937/2011) και τον αποχαρακτηρισμό των χαρακτηρισμένων προστατευόμενων σχηματισμών με ΥΑ (παρ. 3 άρθρου 6 του Ν.3937/2011). Οι ρυθμίσεις αυτές δεν κρίνονται επαρκείς καθώς στις ζώνες αυτές απαντούν (σύμφωνα με το δελτίο πληροφοριών της περιοχής Natura) οικότοποι προτεραιότητας, ενδημικά είδη [*Thymus samius*] και είδη του Παραρτήματος II [*Chameleo chameleon*]. Σε κάθε περίπτωση, δεν οριοθετούνται σε όλες τις περιπτώσεις με σαφήνεια τα αντικείμενα προστασίας (πχ η έκταση αλίπεδων ή της *Poseidonia oceanica*), και δεν περιλαμβάνονται ειδικά μέτρα προστασίας. Άλλωστε ο ορισμός των «προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών» παραπέμπει περισσότερο σε «*τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της*», και όχι σε (εκτεταμένες) περιοχές. Βάσει των παραπάνω εκτιμάται ότι ο χαρακτηρισμός 320ha της Αλυκής Ψιλής Άμμου, ως περιοχής «προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών» είναι ακατάλληλος και θα πρέπει να αναδιατυπωθεί.

Η Αλυκή Ψιλής Άμμου καταγράφηκε από το WWF-Ελλάς στα πλαίσια του προγράμματος για την «Προστασία των νησιωτικών υγρότοπων της Ελλάδας». Η οριοθέτηση του υγροτόπου, σύμφωνα με το παραπάνω πρόγραμμα περιλαμβάνει και την παραλιακή ζώνη, που καταγράφεται ως ζώνη B1.1 στο σχέδιο ΠΔ. Ωστόσο οι επιτρεπόμενες χρήσεις δεν αποκλείουν την καταστροφή, φθορά και αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών της ζώνης B1.1 (υποτυπώδεις κινούμενες θίνες και αλίπεδα). Για την καλύτερη προστασία του παραλιακού μετώπου και μέχρι την έγκριση και εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής, προτείνεται απαγόρευση της διέλευσης και στάθμευσης όλων των μηχανοκίνητων οχημάτων, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ.4α του άρθρου 13 του Ν.3937/2011 και παραχώρηση της χρήσης παραλίας του άρθρου 13 του Ν. 2971/2001, μόνο μετά τη σύμφωνη γνώμη του Φ.Δ.. Στο σημείο αυτό, να προστεθεί ότι ο υγρότοπος της Αλυκής, όπως διαμορφώθηκε μετά το πέρας της αλοπηγικής δραστηριότητας στην περιοχή, οφείλει τα χαρακτηριστικά του κυρίως στις ποσότητες γλυκού νερού που ρέουν σε αυτόν κατά τη διάρκεια του χρόνου. Τυχόν τροποποίηση της ροής ή/και μείωσης των ποσοτήτων γλυκού νερού, θα έχουν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση-τροποποίηση των υδρολογικών χαρακτηριστικών του υγρότοπου και συνεπώς συνολικά της δομής του ευρύτερου οικοσυστήματος. Επομένως τα αντιπλημμυρικά έργα και έργα διευθέτησης της ροής των υδάτων που προβλέπονται για τις ζώνες A2 και B2.1 θα πρέπει να πραγματοποιούνται με μεγάλη προσοχή προκειμένου να μην αποστερήσουν την αλυκή από την απαραίτητη ποσότητα νερού.

Τέλος, να σημειωθεί ότι μερικές διατάξεις όπως το άρθρο 3 παρ. II.2.2. και το άρθρο 8 παρ. 1 του σχεδίου ΠΔ, είναι ασαφείς και χρήζουν διαφορετικής διατύπωσης. Επιπλέον, οι περισσότερες χρήσεις που προβλέπει το άρθρο 5 παρ. 1 εντός της περιοχής προστασίας της φύσης είναι ασυμβίβαστες με τον χαρακτήρα της, όπως τα έργα εθνικής σημασίας, τα κτήρια κοινωφελών σκοπών και τα ξενοδοχειακών καταλύματα.

Προτεινόμενες προσθήκες σε άρθρα:

[άρθρο 5 παρ. 1α]:

Η αναφορά σε έργα εθνικού συμφέροντος πρέπει να αντικατασταθεί από αναφορά σε έργα εθνικής άμυνας, γιατί μόνο για τα τελευταία προβλέπεται εξαίρεση από το πλέγμα των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων που διέπουν την περιοχή.

[άρθρο 3 παρ. II.2.2.]:

Όπως προκύπτει από τον τίτλο, το παραπάνω αναφέρεται σε «δάση και δασικές εκτάσεις». Ωστόσο, αντιβαίνει στη δασική νομοθεσία, η οποία εξακολουθεί να διέπει τη ζώνη. Δάση και δασικές εκτάσεις δεν εξαιρούνται από την προστασία της δασικής νομοθεσίας επειδή δεν έχει εκδοθεί πράξη χαρακτηρισμού, ούτε υπάρχει εξουσιοδότηση για απόκλιση από την δασική νομοθεσία. Γενικότερα, δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ δασών και δασικών εκτάσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί (διαπιστωτική) πράξη χαρακτηρισμού και όχι: με την πράξη χαρακτηρισμού,

«το αρμόδιο διοικητικό όργανο προβαίνει προσωρινά, μέχρι την κατάρτιση του δασολογίου, σε διαπίστωση αν μία έκταση αποτελεί ή όχι, κατά το χρόνο άσκησης της αρμοδιότητάς του, δασικό οικοσύστημα, προκειμένου να παρασχεθεί στην έκταση αυτή η οφειλόμενη κατά το Σύνταγμα προστασία (ΣτΕ 3317/2003, πρβλ. 838/ 2002, 4309/2001)». [ΣτΕ 681/2011]. Επιπλέον, η κατασκευή κατοικιών και «εγκαταστάσεων αναψυχής» όπως τις ορίζει το σχέδιο ΠΔ, εντός δασών και δασικών εκτάσεων, και μάλιστα ευαίσθητων δεν επιτρέπεται από τη δασική νομοθεσία.

[άρθρο 3 παρ. II.6]

Προτείνεται, για λόγους σαφήνειας, να ενσωματωθεί και στο Π.Δ. η νομοθετική απαγόρευση εγκατάστασης και λειτουργίας ιχθυοκαλλιεργειών σε λιβάδια ποσειδωνίας (παρ.1δ του άρθρου 9 του Ν. 3937/2011).

[άρθρο 08 παρ.1]:

Προτείνεται να προστεθεί η διατύπωση ότι *«τυχόν αυστηρότερες ειδικές διατάξεις, που έχουν θεσπιστεί για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος»*, και να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις της υπ' αριθ. 1048/2002 απόφασης του ΓΓΠΒΑ, με την οποία κηρύσσεται ΚΑΖ στην περιοχή, συνεχίζουν να ισχύουν. Άλλωστε, η απόφαση αυτή μνημονεύεται στο άρθρο 2 του σχεδίου ΠΔ.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Ιόλη Χριστοπούλου, Υπεύθυνη πολιτικής για το φυσικό περιβάλλον, WWF-Ελλάς.
i.christopoulou@wwf.gr